

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi  
Lənkəran Dövlət Universiteti**

“Təsdiq edirəm”  
Tədrisin təşkili və təlim texnologiyaları üzrə  
prorektor vəzifəsini icra edən:  
dos.Z.İ.Məmmədov  
“ ” “ ” 2025-ci il

**Fənn sillabusu**

**İxtisas:** 060708 “Meşəçilik”. Magistr. Meşə quruluşu

**Fakültə:** “Aqrar və mühəndislik”

**Kafedra:** «Aqrar elmləri»

**I.Fənn haqqında məlumat:**

**Fənnin adı:** S/f Müasir meşə quruluşu metodları-2 (Lənkəran Dövlət Universitetinin “Baytarlıq və aqrar fənlər” kafedrasında 2021-ci il 12 fevral tarixli 05 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir).

**Fənn proqramı:**

**Kodu:** MİF-B04.2

**Tədris ili:** I (2024-2025), Semestr: II

**Tədris yükü: Cəmi:** 150 saat. Auditoriya saati 30 (15 saat müh., 15 saat lab.)

**Tədris forması:** Əyani

**Tədris dili:** Azərbaycan dili

**AKTS üzrə kredit:** 5

**Auditoriya N:**

**Saat:**

**II.Müəllim haqqında məlumat:** c.ü.f.d. Heydərova Aynur Vəliqə qızı

**Məsləhət günləri və saati:** IV gün saat 16 00

**E-mail ünvanı:** heyderova\_1974@mail.ru

**Kafedranın ünvanı:**Lənkəran ş., Füzuli küçəsi, 170A

**III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:**

**Əsas ədəbiyyat**

1 . İbrahimov Zakir. Meşə quruluşu, 2015,319s

2 . V.Ş.Quliyev, M.Ə.Bayramov , V.K.Şükürov , İ.Ə.Əliyev “Meşəçilik” Gəncə , 2013 .

**Əlavə ədəbiyyat**

3 .Q.Məmmədov ,K.Əsədov “Meşə ekologiyası” Bakı , Elm , 2010 .

4 .V.Şükürov ,V.Əliyev “Meşəşünaslıq” Gəncə , ADAU 2017 .

5 . Заварзин В. В.и др. Лесная таксация, 2009, 304с.

6 . İbrahimov Zakir. Meşə taksasiyası, Bakı, 2006

7. Н.Г.Нестеров «Общее лесоводство» ,М.Гослесбумиздат , 1954 .

8 . П.С.Погребняк «Общее лесоводство» ,М , Колос , 1968.

**IV.Prerekvizitlər:** Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisi vacib deyil.

**V.Korekvizitlər:** Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

**VI. Fənnin təsviri və məqsədi:** Müasir meşə quruluşu fənninin tədrisində məqsəd ən yeni meşə quruluşu metodlarının öyrənilməsi, meşə quruluşu obyektinin tədqiqi, meşələrin bölünməsi və inventarlaşması qaydaları ilə tanışlıq, təsərrüfat tədbirlərinin layihələndirilməsinə aid bacarıqların əldə edilməsidir.

**VII. Davamiyyətə verilən tələblər** Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik burcu qalır.

**VIII. Qiymətləndirmə:** Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq meyarları nəzərə alınır. Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində 50 bala aşağıdakılar aiddir:

20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal – tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal – tələbə keçirilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir;
- 8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal – tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir;
- 6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmamazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal – tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1 – 2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal – suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17 – dən az olmamalıdır. əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə ( imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında )

| №  | Bal               | Qiymət       |        |
|----|-------------------|--------------|--------|
|    |                   | Sözlə        | Hərflə |
| 1. | 91 – 100          | əla          | A      |
| 2. | 81 – 90           | çox yaxşı    | B      |
| 3. | 71 – 80           | yaxşı        | C      |
| 4. | 61 – 70           | kafi         | D      |
| 5. | 51 – 60           | qənaətbəxş   | E      |
| 6. | 50 və ondan aşağı | qeyri – kafi | F      |

**IX. Davranış qaydalarının pozulması:** Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

**X. Təqvim mövzu planı:** Mühazirə 15 saat, laboratoriya 15 saat. Cəmi: 30 saat.

| № | Mühazirə                                                                                                                                                                                      | Mühazirə | Tarix |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-------|
| 1 | Meşə quruluşu metodları<br>Plan:<br>1.Meşənin meşə qırıntı sahələrinə bölünməsinin sadə və müəkkəb üsulu.<br>2.Normal ehtiyat metodu.<br>3.Dövrü-kütləvi metodu.<br><b>Mənbə:</b> [1;3;4;5;6] | 2        |       |
| 2 | Meşə quruluşu metodları<br>Plan:<br>4.Dövrü sahə metodu.<br>5.Dövrü kombinə metod.                                                                                                            | 2        |       |

|              |                                                                                                                                                                                                                            |                |  |
|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|--|
|              | 6.Yaş sinifləri metodu .<br>7.Sahə metodu.<br><b>Mənbə:</b> [1;2,3;4;6]                                                                                                                                                    |                |  |
| 3            | Meşə quruluşu obyektı və onun xarakteristikası.<br>Plan:<br>1.Meşə quruluşu obyektı .<br>2.Meşə quruluşu dərəcələri .<br>3.Meşə təsərrüfatının keçmiş və müasir vəziyyətinin xarakteristikası.<br><b>Mənbə:</b> [;2,3;5;6] | 2              |  |
| 4            | Meşənin inventarizasiyası<br>Plan:<br>1.Hazırlıq işləri.<br>2.Meşə quruluşu obyektinin təşkili.<br><b>Mənbə:</b> [1;2,3;4;6]                                                                                               | 2              |  |
| 5            | Meşənin inventarizasiyası<br>Plan:<br>3.Taksasiya metodları və çöl texniki sənədləşmə.<br>4.Meşə inventarizasiya materiallarının işlənməsi .<br><b>Mənbə:</b> [1;2,3;4;5;7;8]                                              | 2              |  |
| 6            | Təsərrüfatın ərazisinin təşkili.<br>Plan:<br>1.Təsərrüfat hissəsi.<br>2.Təsərrüfat seksiyası.<br>3.Oduncaq cinsinin seçilməsi.<br>4.Qırma üsulu və meşəbərpə.<br><b>Mənbə:</b> [3;4;5;6;8]                                 | 2              |  |
| 7            | Meşədən istifadə<br>Plan:<br>1.Meşədən istifadənin növləri.<br>2.Hesablanmış qırma sahəsi və qırmanın planı.<br><b>Mənbə:</b> [1;2,3;4;6]                                                                                  | 2              |  |
| 8            | Meşə quruluşu layihəsi<br>Plan:<br>1.Layihənin tərkibi.<br>2.Layihələndirilən tədbirlərin səmərəliliyi.<br>3.Meşədən istifadənin dayanıqlılığı.<br>4.Meşə sertifikatlaşması .<br><b>Mənbə:</b> [1;3;4;5;7]                 | 1              |  |
| <b>Cəmi:</b> |                                                                                                                                                                                                                            | <b>15 saat</b> |  |

| <b>№</b>     | <b>Laborator məşğələ</b>                                | <b>Saat</b>    | <b>Tarix</b> |
|--------------|---------------------------------------------------------|----------------|--------------|
| 1            | Meşə inventarizasiyası.                                 | 2              |              |
| 2            | Meşə təsərrüfatının təşkili                             | 2              |              |
| 3            | Meşədən istifadə                                        | 2              |              |
| 4            | Meşəquruluşu növləri və metodları                       | 2              |              |
| 5            | Bəzi meşə kateqoriyalarında meşə quruluşunun aparılması | 2              |              |
| 6            | Plan kartoqrafik materialların tərtibi                  | 2              |              |
| 7            | CİS-in proqram təminatı                                 | 2              |              |
| 8            | CİS-də məsafədən zondlama üsulundan istifadə olunması.  | 1              |              |
| <b>Cəmi:</b> |                                                         | <b>15 saat</b> |              |

#### **XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:**

Tələbə aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdır:

- meşə təsərrüfatının aparılması və meşədən istifadənin rəşional prinsiplərini;
- müxtəlif kateqoriyalı meşələrdə təsərrüfat tədbirlərimim xüsusiyyətlərini;
- meşələrin məhsuldarlığının artırılmasında təsərrüfat tədbirlərinin əhəmiyyətini;
- meşə quruluşu işlərində müasir taksasiya metodlarından istifadə, meşələrin qoruyucu, istismar kimi hissələrə bölünməsi, baş cinsin seçilməsini.

## **XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:**

- Müasir meşə quruluşunun qurulmasında müxtəlif kateqoriyalı meşə təsərrüfatı tədbirlərinin keçirilməsi əsasında meşələrdən istifadənin müasir metodlarının mənimsənilməsi
- Meşələrin quruluşunun mənimsənilməsində CİS-lərinin tətbiqi nəticəsində aero-kosmik məlumatların öyrənilməsi

## **XIV. Birinci kollekvum sualları.**

1. Meşə quruluşu metodları
2. Normal ehtiyat və dövrü-kütləvi metodu.
3. Dövrü sahə və kombinə metodu.
4. Dövrü yaş sinifləri metod.
5. Meşə quruluşu obyektı və quruluşu dərəcələri .
6. Meşə təsərrüfatının keçmiş və müasir vəziyyətinin xarakteristikası
7. Normal ehtiyat metodu
8. Yaş sinifləri metodu
9. Sahə metodu
- 10.Meşə quruluşu dərəcələri

## **İkinci kollekvum sualları.**

1. Meşə quruluşu obyektinin təşkili
2. Taksasiya metodları və çöl texniki sənədləşmə.
3. Meşə inventarizasiya materiallarının işlənməsi .
4. Təsərrüfat seksiyası
5. Oduncaq cinsinin seçilməsi. Qırma üsulu və meşəbərpa
6. Layihənin tərkibi.
7. Meşədən istifadənin dayanıqlılığı.
8. Meşə sertifikatlaşması
9. CİS-in proqram təminatı
10. CİS-də məsafədən zondlama üsulundan istifadə olunması

## **XII Fənn üzrə imtahan sualları**

### **I-blok**

1. Meşə quruluşu barədə ümumi məlumat.
2. Meşə quruluşunun ümumi əsasları.
3. Meşə quruluşunun nəzəri əsasları.
4. Meşə quruluşu metodları
5. Meşə quruluşu obyektı və onun xarakteristikası.
6. Meşənin inventarizasiyası
7. Təsərrüfatın ərazisinin təşkili.

### **II-blok**

- 8.Meşədən istifadə
- 9.Meşəni idarəetmə
- 10.CİS-də məsafədən zondlama üsulundan istifadə olunması.
- 11.Meşə quruluşu növləri və metodları
- 12.Bəzi meşə kateqoriyalarında meşə quruluşunun aparılması
- 13.Plan kartografik materialların tərtibi
- 14.CİS-in proqram təminatı

### III-blok

- 15.Meşəquruluşu layihəsi
- 16.Meşə fondu torpaqlarının tərkibi
- 17.Meşə təsərrüfatı istehsalının rayonlaşması
- 18.Kəsilmez meşə quruluşu
- 19.Meşə katastrı
- 20.Coğrafi informasiya sistemlərinin tətbiqi
- 21.Meşənin təbiəti və fitosenozun başlıca göstəriciləri

### IV-blok

- 22.Meşədən istifadə və davamlı inkişaf konsepsiyası
- 23.Meşə-meliorativ meşəçilik sistemi
- 24.Süni meşəsalma və meşəyetirmə meşəçilik sistemi
- 25.Təbii meşələr üzərində qurulan meşəçilik sistemi
- 26.Bağ, meşə-bağ və plantasiyaların yaradılmasına yönəldilmiş meşəçilik sistemi
- 27.Baş istifadəyə görə təsərrüfatın meşəçilik-texniki formaları
- 28.Meşənin yetkinlik növləri və onların mahiyyəti

### V-blok

- 29.Orta və cari artım və onların əlaqəsi
- 30.Meşə təsərrüfatlarında idarəetmə strukturu və inzibati-təsərrüfat bölgüsü
- 31.CİS texnologiyalarının meşə quruluşuna tətbiqi
- 32.Meşə quruluşu obyektinin planının tərtibatı
- 33.Meşə quruluşu obyektində aerofoto planaalma
- 34.CİS-də aerokosmik şəkillərin rolu və meşə quruluşunda tətbiqi
- 35.CİS mühitində informasiyaların təhlili

“S/f (Müasir meşə quruluşu metodları-2)” fənninin sillabusu – 060708 “Meşəçilik” ixtisasının “Meşə əkinləri” ixtisaslaşması tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

«Aqrar elmləri» kafedrasının 12.02.2025-ci il tarixli 6 sayılı iclas protokolunun qərarı ilə təsdiq olunmuşdur.

**Fənn müəllimi:**

**c.ü.f.d. A.V.Heydərova**

**Kafedra müdiri:**

**dos. İ.C.Kərimov**